

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Surmarie Hortencia
Lisette de Wind
Datum
15 januari 2016
Ons kenmerk
Cft 201600006
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlagen

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies op basis van artikel 12 bij de vastgestelde begroting 2016 Curaçao

Geachte heer Jardim,

Op 31 december 2015 heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de vastgestelde begroting 2016 ontvangen. Aangezien de gouverneur deze begroting vóór 31 december 2015 heeft vastgesteld, is er sprake van een tijdig vastgestelde begroting 2016. Op basis van artikel 12 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) ontvangt u hierbij het advies van het Cft op deze vastgestelde begroting.

Oordeel

Het Cft is van oordeel dat de vastgestelde begroting 2016 een overzichtelijk beeld geeft van de beleidsvoornemens voor het begrotingsjaar 2016. De begroting bevat in vergelijking met voorgaande jaren meer informatie, mede door opname van de budgettair belangrijkste entiteiten van de collectieve sector, en geeft daarmee een steeds completer beeld van de gewone dienst en de kapitaaldienst.

Op 25 augustus 2015 heeft het Cft een advies uitgebracht op de concept-ontwerpbegroting 2016 (OB2016). Dit advies bevatte een viertal aanbevelingen. In de algemene beschouwing bij de begroting 2016 heeft het bestuur van Curaçao aangegeven in hoeverre het rekening heeft gehouden met het advies van het Cft. Het Cft concludeert dat de begroting 2016 voldoet aan de normen uit de Rft en dat op hoofdlijnen rekening is gehouden met de aanbevelingen van het Cft. Het Cft zal de komende periode de verdere uitwerking van het Regeerakkoord blijven monitoren, in het bijzonder de aangegeven extra middelen voor onderwijs, en daarnaast de besluitvorming omtrent de maatregelen om de tekorten bij de sociale fondsen terug te

dringen. Indien er wijzigingen optreden ten opzichte van de vastgestelde begroting, zal het Cft dit nader beoordelen in de daarvoor bestemde begrotingswijziging.

Gewone dienst

De begroting 2016 sluit af met een saldo van nul. De totale baten en lasten op de gewone dienst zijn ANG 2.499,5 miljoen. Als de toegevoegde entiteiten van de collectieve sector buiten beschouwing worden gehouden bedragen de baten en lasten minder dan de begroting 2015, namelijk ANG 1.700,4 miljoen (begroting 2015 ANG 1.796,1 miljoen). De daling van de lasten wordt mede veroorzaakt door de initiële hogere reservering in 2015 bedoeld voor een dotatie aan het schommelfonds en dekking van de exploitatietekorten van Sehos, die inmiddels in de begrotingswijziging 2015 is geëffectueerd. De daling van de baten wordt onder andere veroorzaakt door lagere geprognosticeerde belastingopbrengsten, voornamelijk als gevolg van lastenverlichting voor de burger door verlaging van de loon-, inkomsten- en winstbelasting.

Het Cft heeft in zijn advies op de OB2016 geadviseerd om de groeiraming bij te stellen en uit te gaan van de groeiraming van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS). In de vastgestelde begroting 2016 is de economische groeiraming neerwaarts bijgesteld. De neerwaartse bijstelling in de vastgestelde begroting 2016 is niet gelijk aan de meest recente cijfers van de CBCS maar is naar het oordeel van het Cft voldoende toegelicht. Tevens zijn in lijn met deze lagere economische groeiraming de indirecte belastingontvangsten ten opzichte van de OB2016 neerwaarts bijgesteld van ANG 683 miljoen naar ANG 665 miljoen.

De Algemene Ziekteverzekering, het Ongevallenfonds en het Cessantiafonds zijn nu toegevoegd aan de begroting, waardoor de totale begroting is opgehoogd van ANG 2.455,9 miljoen naar 2.499,5 miljoen. Hiermee is het opnemen van de verschillende onderdelen van de collectieve sector nog vollediger geworden. Daarnaast hebben de individuele fondsen nu alle individuele tabellen en toelichtingen in de begroting.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst sluit in de vastgestelde begroting 2016 met een saldo van nul inclusief financieringsbehoefte. Op de kapitaaldienst is een uitgebreide lijst van voorgenomen investeringen opgenomen die voor een deel door leningen gefinancierd moeten worden. De rentelasten behorende bij de voorgenomen leningen passen binnen de rentelastnorm uit de Rft.

Het Cft heeft in zijn advies op de OB2016 aangegeven dat wederom op de kapitaaldienst forse bedragen geraamd worden die qua uitvoeringscapaciteit niet haalbaar zijn en heeft daarom geadviseerd om binnen de kapitaaldienst te herprioriteren. De kapitaaldienst is in de vastgestelde begroting 2016 neerwaarts bijgesteld met circa ANG 50 miljoen, van ANG 401 miljoen naar ANG 349,7 miljoen. Hiervan is ANG 162,5 miljoen bedoeld voor HNO waardoor ANG 187,2 miljoen resteert voor nieuwe investeringen.

Hiermee is naar de mening van het Cft de kapitaaldienst realistischer. Daarnaast is de administratieve verwerking van de raming voor de meerjarige leningsconstructie voor HNO conform voorstel van het Cft gecorrigeerd.

De toelichtingen bij de voorgenomen investeringen zijn onvoldoende om te kunnen oordelen of deze voldoen aan de definitie van kapitaaluitgave conform het System of National Accounts (SNA). Op grond hiervan maakt het Cft –zoals inmiddels gebruikelijk– een algemeen voorbehoud bij de kapitaaldienst. Op het moment dat Curaçao daadwerkelijk een lening wil afsluiten ten behoeve van de kapitaalinvesteringen, ziet het Cft het concrete leningsverzoek graag tegemoet. Aankomend jaar gaat het Cft graag in overleg met het ministerie van Financiën over de volgende stap om de kapitaaldienst en dan specifiek de kapitaaldienstontvangsten nog realistischer te maken en zo uiteindelijk het algemeen voorbehoud overbodig te maken.

Het Cft is tevens van mening dat het belangrijk is om leningen eerder in het jaar aan te trekken waardoor de regering voldoende tijd en ruimte heeft om de voorgenomen kapitaalinvesteringen van 2016 daadwerkelijk nog in 2016 uit te kunnen voeren. Met de Raad van Ministers is daarom tijdens de collegereis van december 2015 afgesproken dat er een leenverzoek in maart zal worden ingediend.

Financieel beheer

Er is een verbetering te constateren in het financieel beheer op Curaçao. Met name het tijdig opstellen, indienen en vaststellen van de begroting loopt conform de wet. Ook is de begroting steeds vollediger en transparanter. Tegelijkertijd zijn nog veel verbeteringen nodig alvorens een goedkeurende verklaring van de accountant is te verwachten.

Gezamenlijk met het Ministerie van Financiën is in 2014 ter verbetering van het financieel beheer, prioriteit gegeven aan een vijftal indicatoren waarover in de kwartaalrapportages gerapporteerd dient te worden. Het Cft wilt u adviseren om dit traject van rapporteren voort te zetten. Thans vraagt het Cft wederom aandacht voor een goed beheer van de salarisadministratie, het tijdig behandelen van de jaarrekeningen door de Staten waarbij ook van belang is om follow-up te geven aan de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer en effectiviteit van de inning van belastingontvangsten.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

prof. dr. A.F.P. Bakker

Kenmerk
Cft 201600006
Blad
4/4

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Curaçao
De (wnd) secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao